

4.3.2021

Espoon kaupunki

LÄNSI-UUDENMAAN POLIISILAITOKSEN TURVALLISUUSKATSAUS ESPOON KAUPUNGILLE**Yleistä**

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos arvioi tässä muistossa Espoon kaupungin turvallisuutta rikosmäärien ja katuturvallisuuden sekä nuorisoilmiöiden kannalta. Muistiossa esitetyt tilastotiedot perustuvat poliisiasiaan tietojärjestelmään. Esitystapa perustuu rikosten lukumäärään. Yksi rikosilmoitus voi sisältää useita rikosnimikkeitä. Muistio ei sisällä salassa pidettävää tietoa.

Väkivaltarikokset ja pahoinpitelyt

Espoossa pahoinpitelyrikosten kokonaismäärä on laskenut 2019-2020.

<u>Espoo</u>	2018	2019	2020
Väkivaltarikokset yhteensä	1688	1830	1824
Pahoinpitelyt tapahtumapaikan mukaan			
- yleisellä paikalla	579	574	566
- yksityisellä paikalla	1014	1160	1150
Pahoinpitelyrikokset yhteensä	1593	1734	1716

Vertailuajana 2018-2019 väkivaltarikosten kokonaismäärä kasvoi. Kasvu johtuu yksityisellä paikalla tapahtuvissa pahoinpitelyissä. Pahoinpitelyjen kasvu on taittunut vuonna 2020.

Seksuaalirikokset

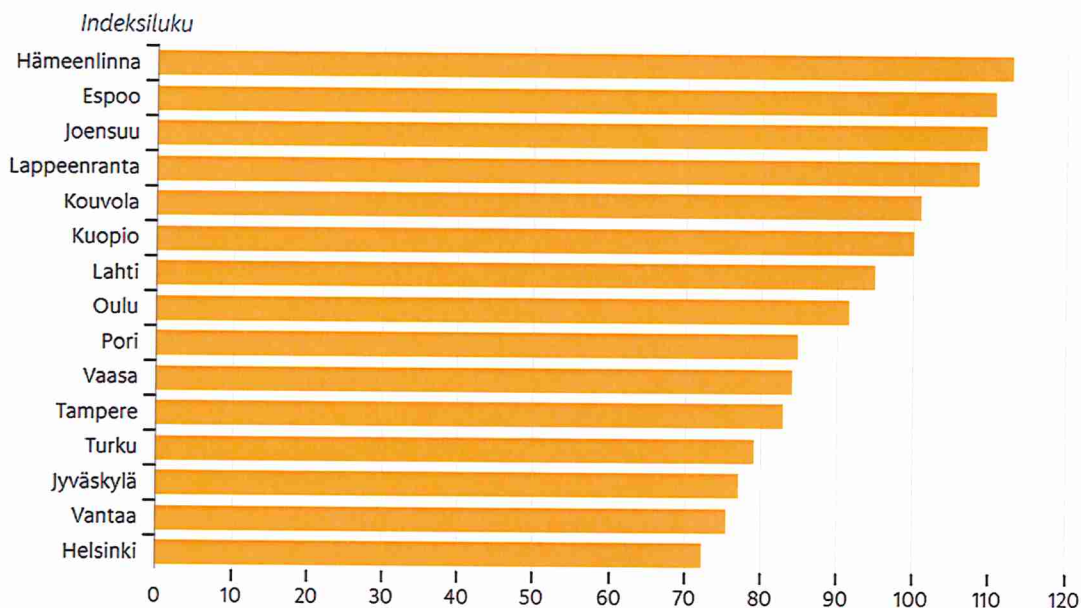
Raiskausrikosten kokonaismäärä on vähentynyt Espoossa aikavälillä 2018 – 2020 (70 rikosta v. 2018 ja 59 rikosta v. 2020). Valtaosa seksuaalirikoksista tapahtuu yksityisellä paikalla ja ns. puskaraiskausten määrä on hyvin pieni.

Katuturvallisuusindeksi

Poliisi seuraa kuntien turvallisuutta katuturvallisuusindeksillä. Indeksiluvussa huomioidaan pahoinpitelyt, ryöstöt, rattijuopumukset ja vahingonteot. Mitä parempi indeksiluku, sitä turvallisempi kunta.

Espoon katuturvallisuusindeksi oli vuonna 2020 15 suurimman kaupungin joukossa toiseksi. Tulos heikkeni viime vuodesta yhdellä sijoituksella.

Poliisin katuturvallisuusindeksi 15 suurimmassa kaupungissa. Mitä suurempi luku, sen turvallisempi tilanne.

Lähde: Poliisihallitus, Koonnut: Lasse Kerkelä HS

Nuorten kokoontuminen kauppakeskuksiin

Poliisilaitoksessa tehtiin havaintoja nuorten kokoontumisista Espoon kauppakeskuksissa. Nuorisoryhmien koostumus oli enemmänkin riippuvainen paikasta kuin etnisestä taustasta. Samoissa nuorisoporukoissa esiintyi useampaa kansallisuustaustaa. Suomalaiset, afgaanit, irakilaiset ja somalit olivat keskenään yhdessä. Yhteisenä kielenä näillä nuorilla oli suomen kieli. Ikäkasvun myötä nuoret hakeutuvat oman etnisen taustansa seuraan.

Poliisin arvion mukaan Espoossa ei ole sellaisia nuorisoporukoita, jotka liittyisivät tiettyyn etniseen ryhmään. Myöskään mitään tunnuksellisesti etnistä "nuorisojengiä" ei ole havaittu. Merkkejä on tosin siitä, että saman etnisen taustan omaavat nuoret kohdistavat väkivaltaa toisen nuorisoryhmän henkilöihin näiden etnisen taustan perusteella.

Nuorison väkivallan ja rikollisuuden ihannointi

Uutena ilmiönä nuorisoporukoissa on esiintynyt vakavaa väkivaltaista käyttäytymistä ja väkivallan ihannoitua. Samalla ymmärtämättömyys väkivallan käytön seurausten on lisääntynyt. Nuoret ihailevat rikollista elämää ja sillä saatavaa taloudellista hyötyä. Nuoret levittävät toisilleen tietoja sosiaalisessa mediassa esillä olevista luksustuotteista kuten merkkiautoista, merkkivaatteista ja kalliista älypuhelimista. Näiden tuotteiden saamisessa ja hankinnassa yhdistetään mielikuva tuottavasta rikollisesta toiminnasta.

Nuorten aseistautuminen ja väkivaltaiset ryöstöt

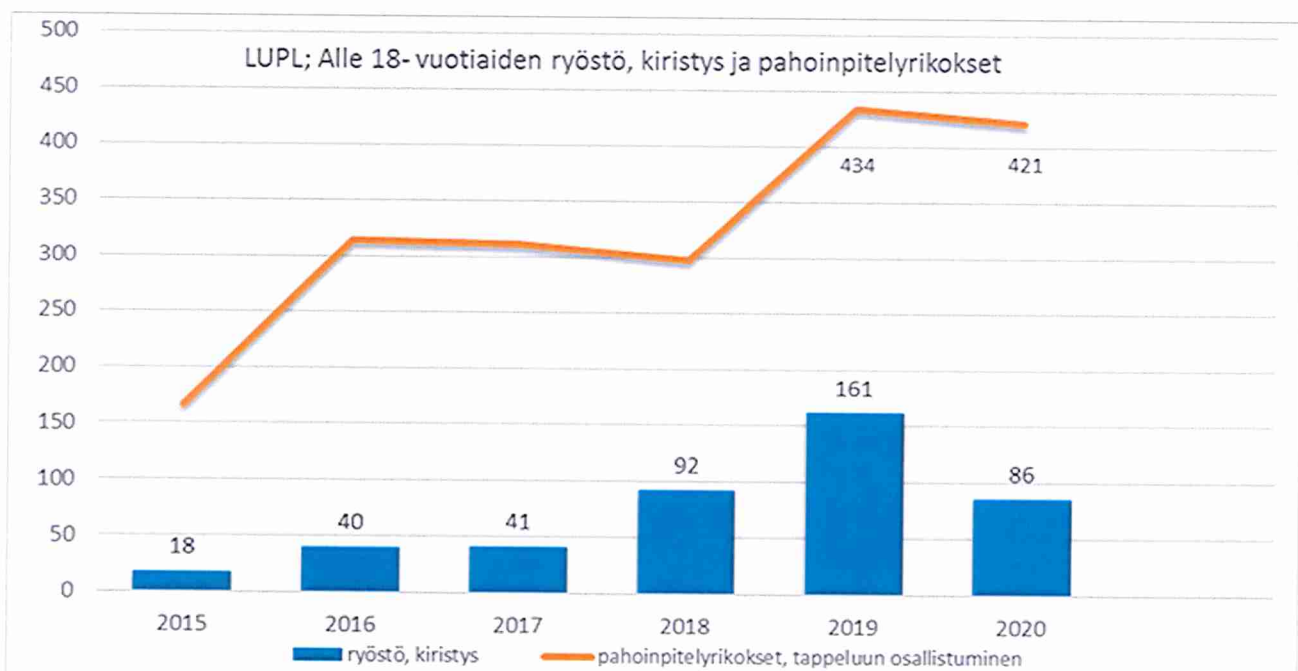
Poliisin havaintojen mukaan nuorilla on mukanaan aikaisempaa enemmän teräaseita ja ampuma-asejäljitelmiä sekä ilmapistooleita. Näitä käytetään nuorten välisissä ryöstöringkoksissa. Ryöstöt liittyvät huumausaineisiin, nuuskaan tai merkkipaatteisiin liittyvään kaupantekoon. Joko myyjältä ryöstetään kauppatavarana oleva huumausaine, matkapuhelin tai merkkipenkki tai ostajalta tämän kaupankäyntiin varatut rahat. Omaisuuden anastusta tehostetaan uhkaamalla joko teräaseella tai ampuma-asejäljitemällä tai käyttämällä fyysistä väkivaltaa.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen havaintojen mukaan edellä kerrottuja ryöstöringkoksia tekevät usein muutamat poliisin tunnistamat nuoret tai nuorisoporukat. Toimintaan on onnistuttu puuttumaan hyvällä yhteistyöllä eri viranomaisien kanssa. Espoossa ryöstöihin syyllistyneistä nuorisoporukoista osa on kotoisin muualta kuin Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen alueelta. Ryöstöjä toteuttavat nuorisoryhmät ovat pieniä, kooltaan kahdesta viiteen nuorta, joskus hieman enemmän. Iältään ryöstöringkoksiin syyllistyvät ovat viime aikoina olleet jopa alle 15-vuotiaita eli alle rikosoikeudellisen vastuun ikärajan.

Nuorten tekemien rikosten ennalta estäminen ja viranomaisyhteistyö

Länsi-Uudenmaan poliisin ennalta estävä toiminta ja rikostorjunta onnistuivat vähentämään nuorten tekemien ryöstöringkosten määrää aktiivisella ja suunnitellulla yhteistyöllä Espoon sosiaalitoimen, Espoon lastensuojelun, nuorisotoimen, ankkuritoiminnan, syyttäjälaitoksen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden yhteisin toimin. Toimintamallina yhteistyössä oli puuttua muutaman aktiivisen nuoren rikoksia tekevän henkilön toimintaan. Näiden muutaman nuoren rikoskierteen katkaisemisella saatiin selkeästi havaittava muutos ryöstöringkosten määrään. Poliisilaitoksella toteutettiin analyysiprojekti "JUNNU20" vuonna 2020, jonka perusteella toimintaa pyrittiin ohjaamaan. Mainittu projekti jatkuu edelleen vuonna 2021.

Aktiivisella ja suunnitellulla ennalta ehkäisevällä viranomaisyhteistyöllä pystytään vaikuttamaan turvallisuuteen positiivisesti. Alla oleva kuvaaja kertoo tästä vaikutuksesta nimenomaan alaikäisten tekemiin ryöstö- ja kiristysrikoksiin.

Sovitut tappelut

Nuorten välisten sovittujen tappelujen ilmiö eli "beeffien" esiintyminen ilmenee myös poliisilaitoksen alueella. Näissä sovituissa tappeluissa on poliisilaitoksen arvion mukaan kyse nuorten tavoitteesta saada mainetta ja asemaa sosiaalisessa mediassa. Tappelut kuvataan ja ne striimataan tai jaetaan sosiaalisessa mediassa. Tarkoituksena on, että kyseisen videon näkisi laaja nuorisomäärä ja samalla sen levittäjä ryhtyisi sosiaalisessa mediassa seuramaan mahdollisimman moni nuori.

Tappeluiden käynnistämisen syynä on jokin mitätön tai keksitty syy, jolla vastapuoli saadaan pakotettua sovittuun tappeluun. Usein toista osapuolta syytetään täysin keksityistä rasistisista kommentteista tai toisen osapuolen kunnian loukkaamisesta. Toisen kunnian loukkaamisen syynä voi olla esimerkiksi toisen lapsen äidin haukkuminen. Tämä loukkaus katsotaan oikeuttavan väkivaltaiseen kostoon. Vastapuoli haastetaan tappeluun, ja uhkauksena käytetään jopa nuoren noutoa koulusta vastaamaan teoistaan.

Järjestetyistä tappeluissa osallisina on joko kaksi toisiaan vastaan tappelevaa nuorta tai toisaalta ei ole tavatonta, että yhtä vastaan on jopa viisi tappelijaa. Tappeluissa nuorimmat ovat olleet 13- 16 -vuotiaita. Tappeluista seuraavia ja kuvaavia nuoria saattaa olla jopa 30 - 50 nuorta. Seuraajat tulevat tappelupaikalle sosiaalisessa mediassa levitetyn "mainoksen" perässä.

Nuorten ymmärrys väkivallasta ja sen seurauksista on syystä tai toisesta alentunut. Nuorilla ei tunnu olevan käsitystä siitä mitä seurauksia väkivallan käytöllä tai teräaseiden käytöstä ryöstöissä tai pahoinpitelemisellä voi pahimmillaan olla.

Nuorten parissa on valitettavasti myös havaittu selkeää viranomaisvastaisuutta ja jopa aktiivista ryhmätoimintaa viranomais- tai turvallisuustyöntekijöiden tehtävien estämiseksi joukkovoimaa käyttäen.

Etnisen taustan ja eriarvoistumisen merkitys syrjäytymisessä

Ryöstörikoksiin ja väkivallalla ihannoiviin nuoriin on viime aikoina huolestuttavasti ollut näkyvissä etnisen taustan kasvava merkitys. Nuorten keskuudessa statustuotteilla on suuri merkitys. Kaikilla perheillä ei kuitenkaan ole varaa ostaa merkkivaatteita ja kalliita älypuhelimia. Kun osa nuorista on huomannut, ettei heillä ole mahdollisuutta hankkia näitä tuotteita, niin asia pyritään ratkaisemaan rikollisin keinoin. Poliisi on saanut ilmoituksia siitä, että kadulla ryhdytään väkivallalla uhkaamalla viemään nuoren päällä olevia merkkivaatteita.

Taloudellista eriarvoisuutta lisää se, että maahanmuuttajataustaisten lasten koulunkäynnissä ilmenee oppimis- ja muita ongelmia. Nuoret jättäytyvät suomalaisten koulutovereitensa seurasta ja hakeutuvat samaa kokeneiden muiden nuorten seuraan. Kehittyvät nuorten syrjäytyviä ryhmiä, jotka pyrkivät saamaan eri keinoin saman varallisuuden ja elintason kuin muut nuoret. Valitettavasti näissä ryhmissä myös väkivalta on yksi keino tämän varallisuuden tai tiettyjen merkkituotteiden hankkimiseen. Monet poliisia työllistävästä nuorista on kansalaisuudeltaan suomalaisia, mutta heidän etninen taustansa voi olla toisessa tai kolmannessa polvessa maahanmuuttajataustainen.

Nuorten tekemien rikosten kasautuminen

Poliisin havaintojen mukaan pienelle osalle nuorista rikoksia kertyy lyhyessä ajassa paljon rikoksia. Kaikkien viranomaisten resursseja ja kustannuksia pystyttäisiin säästämään ja nuorten tulevaisuus turvaamaan, mikäli tämänkaltainen haitallinen kehityssuunta joidenkin nuorten osalta saataisiin estettyä tai katkaistua.

Nuorten tekemät rikokset keskittyvät ja kasautuvat. Esimerkkinä nuorten rikosten keskittymisestä voidaan mainita, että 15 aktiivisinta alle 15 -vuotiasta nuorta on aiheuttanut vuonna 2020 Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle 117 rikosilmoitusta eli noin 8 rikosilmoitusta kutakin kohden.

Vuoden 2020 aikana 10 rikosaktiivisinta nuorta (21-vuotiaat ja sitä nuoremmat) on ollut rikoksesta epäiltynä 472 kertaa Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella. Mainituille kymmenelle epäillylle keskiarvoksi tulee henkilöä kohti 47 rikosasiaa. Samassa analyysissä 20 aktiivisinta nuorta on ollut rikoksesta epäiltynä 717 kertaa Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella, eli keskiarvona 38 kertaa henkilöä kohti.

Vuoden 2021 aikana 10 aktiivisinta alle 18-vuotiasta nuorta on toiminnallaan aiheuttanut tähän mennessä (2.3.2021) 49 rikosilmoitusta Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle, eli keskimäärin noin 5 ilmoitusta kukin.

Yhteistyö Espoon kaupungin nuorisotoimen kanssa

Espoon nuorisotyöntekijät liikkuvat nuorten keskuudessa näiden suosimilla alueilla ja puuttuvat nuorten kiistatilanteisiin ja haitallisiin ilmiöihin ohjein ja neuvoin. Poliisin arvion mukaan toiminta on erityisen hyödyllistä ja se tukee muiden viranomaisten turvallisuustyötä.

Poliisi tekee Espoon kaupungin nuorisotoimen kanssa jatkuvaa yhteistyötä, jotta nuorisotilat olisivat turvallisia paikkoja. Nuorisotoimen kanssa on keskusteltu nuorten teräaseilmioistä, joka on huomattu myös nuoristotiloissa. Nuoristotiloilla on omat turvallisuussuunnitelmat, ja tilat ovat edelleen nuorille ja työntekijöille turvallisia paikkoja

Poliisilaitoksen arvio Espoon kaupungin katuturvallisuudesta

Poliisilaitoksen arvion mukaan Espoo on edelleen suurista kaupungeista turvallisin. Edellä kuvattua nuorisoon liittyviä ongelmia on havaittu myös Helsingissä ja Vantaalla.

Espoossa 4.3.2021

Apulaispoliisipäällikkö

Kimmo Markkula

Liitteet Espoon kaupungin alueella tapahtuneet väkivaltarikokset 2015-2020
Espoo, väkivaltarikokset yleinen ja yksityinen paikka 2018-2020